

Mahmut H. Şakirođlu

Susan Anne Skilliter
1930 - 1985

PROFESÖR DR. SUSAN ANNE SKILLITER

1930 - 1985

23-28 Eylül 1985 günleri arasında düzenlenen V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi sırasında, bu toplantıya katılan tanınmış araştırmacı ve türkolog bayan Irene Beldiceanu-Steinherr ile konuşurken, bana S. Skilliter'in ölüm haberini bildirdi. Tedavisi imkânsız bir hastalık sonunda aramızdan ayrılan bu İngiliz araştırmacı, çalışmaları ve sempatik davranışları ile yaygın bir şöhret kazanmıştı. Tanıyanları büyük bir üzüntüye iten bu acıklı haber kısa bir zamanda diğer dostlara da duyuruldu. Ne yazık ki, er veya geç ulaşacağımız bu kaçınılmaz son, henüz en olgun zamanında bu tarihçi ve inceleme mütehassısına ulaştı. Yaptığı başarılı katkılardan dolayı, çalışmalarını bir araya toplamak istedim.

Prof. S. Skilliter, tarihçiler arasında ilk dönem Türk-İngiliz ilişkileri üzerinde çalışmaları ile tanınmış ve bu konuda epey belge görmüş ve incelemişti. Senerce üzerinde çalıştığı konuyu kitap haline getirip yayınladıktan sonra ünü her tarafa yayıldı ve haklı bir isim yaptı. Her toplantının aranan bir kişisi oldu. Pek çok araştırmacı kitabı hakkında tanıtma yazıları kaleme aldılar. İlerlettiği çalışmalarını iki devlet arasındaki ilişkiler üzerinde görülmekte beraber, Venedik Devlet Arşivi'nin çalışmaları arasında müstesna bir yeri bulunmaktadır. Akdeniz dünyasının bu benzersiz şehrinin Yeniçağ tarihi boyunca oynadığı role İngiltere'de yetişen tarihçiler gerekli önemi vermişlerdi. Skilliter'i yetiştiren hocası Paul Wittek de, bir Ortaçağ tarihi mütehassısı olmakla beraber, Venedik Arşivinde bulunan bilgilerin uzantısının İngiliz arşivinde bulunduğunu bildiği için, öğrencisini bu alana yönlentmekle çok isabet etmişti. Nitekim bunu kitabında da belirtmişti. Bu arşivde bulunan Türk belgelerinin ne kadar kaçınılmaz bir kaynak olduğunu ve A. Bombaci tarafından hazırlanan ve ne yazık ki basılmayan klavuzun daktilo edilmiş nüshasının bile nasıl bir değer taşıdığını her vesileyle belirten Skilliter'i, Hacettepe Üniversitesi tarafından düzenlenen I. Uluslararası Türkiye Ekonomik ve Sosyal Tarihi toplantısı sırasında şahsen görmüş ve tasarladığım Türk-İtalyan ilişkilerine ait özel sayı için makale istediğim zaman kıvançla karşılamıştı. Verdiği makale İtalyancaya çevrilererek yayınlandı. Kısa bir süre sonra da 1980 yılında güzel bir rastlantı Venedik arşivinde karşılaştığımız zaman hem dergiyi haber vermiş, yazdığım Bombaci nekrolojisinde kendi adından bahsettiğimi görünce memnun olmuştu. O günlerde Venedik'de bulunan ve araştırmalarını sürdüren sayın Cevad Memduh Altar bey de dahil olmak üzere yaptığımız söyleşiler şimdi tatlı birer anıdır. Arkadaşım Prof. Aldo Gallotta, kendisini yetiştiren hocası Bombaci için armağan kitabı hazırlarken, Skilliter'in katılmasında ısrar edince, hiç gecikmeden bu değerli araştırmacının anı kitabına katıldı. Venedik Devlet Arşivinde daha bizi ilgilendiren ne tarz belgelerin bulunduğu bir kez daha dikkatimizi çekti.

XVI. yüzyılın son dönemini birinci elden kaynaklardan yararlanıp bizleri aydınlatan sayın profesörün böyle bir faal döneminde aramızdan ayrılması elem

vericidir. Bıraktığı çalışmaların sonra da daha pek çok işe yarayacağını görmek, onu yakından tanıyıp da takdir edenlerin teselli kaynağı olacaktır.

* * *

Susan Skilliter'in çalışmaları fazla dağınık değildir. Kaldı ki kendisi de bir vesileyle kaleme aldığı gibi, Alan Fischer tarafından yayınlanan 'Ottoman Directory' adlı süreli yayında çalışmalarını ve projelerini belirtmiştir. Ayrıca *Turkologischer Anzeiger* cildlerinde hem kendisinin hem ülkesinin Türkoloji çalışmalarının listelerini yayınlaması, eserlerinin listesini çıkartmağa kolaylık sağladı. Gene de eksik bırakmamak için Ekim 1985 başlarında Ankara'daki British Council aracılığı ile *curriculum vitae* istedim ve bir de fotoğrafını tedarik ettim. İlgilenenler hiç vakit geçirmeden bu isteğimi yerine getirdiler. Teşekkürü kaçınılmaz bir borç bilirim.

ESERLERİ

"Three Letters from the Ottoman 'Sultana' Safiye to Queen Elizabeth I" *Documents from Islamic Chanceries*, Oxford 1965, editor S. M. Stern, s. 119-157, levha XXXVII-XLII. [S. 155-157'de Venedik Devlet Arşivi'nde bulunan Valide Sultan mektubu. Dragoman Hürrem tarafından yapılan İtalyanca çevirisi ile birlikte]

"The Hispano-Ottoman Armistice of 1581" *Iran and Islam, in Memory of the Late V. Minorsky*, Edinburgh 1971, ed. C. F. Bocworth, s. 491-515.

"Catherine de' Medici's Turkis ladies-in-waiting: a Dilemma in Franco-Ottoman diplomatic relations" *Turcica. Revue d'Études Turques* cilt 7, (1975), s. 188-204.

"British Centers of Turkish Studies" *aynı dergi* s. 148-153.

"The Sultan's Messenger, Gabriel Defrens, an Ottoman Master-spy of the Sixteenth Century" *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*, cilt 68 (1976), s. 47-59.

"List of Works towards a Bibliography of current British Turcological Studies", *Turcica*, cilt 9/1, (1977), s. 252-263.

Life in Istanbul, 1588, Scenes from a Traveller's Picture Book, Oxford (1977), 8-Sayfa ek 24 levha. Bodleian Picture Book, No. 15.

William Harborne and the Trade with Turkey, 1578-1582. A Documentary Study of the First Anglo-Ottoman Relations, Oxford 1977, XXIX + 292 sayfa ek 8 levha. Published for British Academy for O. U.

[Bu değerli eser için yazılan tanıtma yazıları için bk. *Turkologischer Anzeiger* cilt 5, sayı 725. cilt 6, sayı 870. cilt 7, sayı 690) Ayrıca V. L. Ménage "The English Capitulation of 1580 a review article", *International Journal of Middle Eastern Studies* 12 (1980) s. 373-383].

"The Organisation of the First English Embassy in Istanbul in 1583" *Asian Affairs*, cilt 10/2 (1979), s. 159-165.

"Una Vicenda d'intolleranza Religiosa nella Chio Ottomana, il matrimonio del Console Osborne" *Il Velro, Rivista della Civiltà Italiana*, cilt 23/2-4, (Marzo-Agosto 1979), s. 327-335. İngilizce yazdığı makaleyi italyancaya çeviren: Luigi Ferrara degli Uberti

"An undated Fragment of a *Berat* Concerning the Appointment of a Mütferrika" *Prilozi za Orijentalnu Filologiju*, cilt 30, (1980), s. 389-395

“The First English Embassy in Istanbul, William Harborne’s Estimate of Staff and Expenses (1582)”, *Mashriq, Proceedings of the Eastern Mediterranean Seminar, University of Manchester* 1977-1978, s. 30-35

“The Staely Porch of the Grand Signor at Constantinople, the Ottoman Court as seen by Elizabethan Travellers, Comparison and Contacts”, *Europäische Hofkultur im 16. und 17. Jahrhundert*, Hamburg 1981, s. 81-92, ek 10 levha. yay. A. Buck, G. Kauffmann, Bl. C. Spahr, C. Wiedemann.

“The Letters of the Venetian ‘Sultana’ Nur Banu and her Kira to Venice” *Studia Turcologica Memoriae Alexii Bombaci Dicata*, Napoli 1982, s. 515-536, ek. levha I-IV.

Encyclopaedia of Islam, Khurrem cilt 5. fasikül 79-80, s. 66-67. Ayrıca Mehemed III ve Murad III maddelerini yazıp teslim etmiştir. Bu satırlar yazılırken henüz çıkmamıştı.

“William Harborne: İlk İngiliz Elçisi 1583-1588”, *Türk-İngiliz İlişkileri 1583-1984 (400. Yıldönümü)*, Ankara 1985 s. 21-31.

TANITMA YAZILARI

De Groot, The Ottoman Empire and Dutch, *Biblioteca Orientalis* cilt 36, (1979), s. 394-395.

M. K. Krikorian. Armenians in the Service of the Ottoman Empire, *Journal of Royal Asiatic Society of Great Britain*, (1980), s. 84-85.

J. v. Betze, Gesandtschaftsreise nach Ungarn und die Türkei im Jahre 1564-1565 *Biblioteca Orientalis*, cilt 38, s. 486-487.

DOÇ. DR. MAHMUT H. ŞAKIROĞLU

MERKEZDEN HABERLER

İBN-İ TÜRK, HÂREZMÎ, FÂRÂBÎ, BEYRÛNÎ VE İBN-İ SİNÂ ULUSLARARASI SEMPOZYUMU

Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi, Cumhurbaşkanımız Sayın Kenan Evren'in himayelerinde, 9-12 Eylül 1985 günlerinde, İbn-i Türk, Hârezmî, Fârâbî, Beyrûnî ve İbn Sînâ Sempozyumu düzenledi. Sempozyumun yönetici kadrosu şöyle idi:

Sempozyum Şeref Başkanı: Suat İLHAN

Sempozyum Başkanı: Ord. Prof. Dr. Aydın SAYILI

Sempozyum Tertip Komitesi:

Ord. Prof. Dr. Aydın SAYILI

Prof. Dr. Necati ÖNER

Prof. Dr. Ahmet Edip UYSAL

Prof. Dr. Mubahat TÜRKER-KÜYEL

Dr. Müjgân CUNBUR

Doç. Dr. Esin KÂHYA

Doç. Dr. Kenan GÜRSOY

Doç. Dr. Fatma Tulga OCAK

Sempozyum Sekreteri: Mihin LUGAL

Sempozyum Tertip Komitesi Yardımcıları:

Recep DURAN

Melek DOSAY

Ahmet CEVİZCİ

Ülker ÖKTEM

Ali KOZBEK

Sempozyum çalışmalarına 9 Eylül 1985 günü saat 9,30 da Anıt Kabri ziyaretten sonra, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Konferans salonunda saat 10,30 da yapılan açılış toplantısıyla başlanmıştır. Açılış toplantısına başta Başkanımız sayın Turgut Özal olmak üzere seçkin bir dinleyici kitlesi katılmıştır.

Toplantının açılışını Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı Sayın Suat İlhan bir konuşma ile yapmıştır. Sayın İlhan bu konuşmasında, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile bağlı kuruluşlarını, bilhassa yabancı bilim adamlarına tanıtmak amacı ile, bu kurumun yapısı ve çalışmalarını anlatmış; sempozyumun önemini belirtirken bilim ve düşünce tarihi araştırmalarının değerine dikkati çekerek, bilim ve düşünce tarihinin genel tarihle birlikte ele alınınca birçok sorunun çözümünün kolaylaşacağını belirtmiştir.

Sempozyumda bir sunuş konuşması yapan Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı da yaptığı uzun konuşmasında özetle şunları söylemiştir: Ortaçağda İslâm Dünyası bir medeniyet ve kültür çevresi olarak dünyanın en ileri, en başta gelen kısmını oluşturmakta, teşkil etmekte idi. Sempozyuma adını veren Abdulhamit İbn-i Türk, Hârezmî, Fârâbî, Beyrûnî ve İbn-i Sînâ gibi kişiler ise bu büyük medeniyetin kurucuları idiler, kurucuları arasında ön safta bulunmakta idiler. Bunların hepsi de Orta Asyalıydılar ve Türktüler, ya da bir kısmı kesinlikle bir kısmı büyük ihtimâlle Türktüler. Bunlar İslâm Dünyası tefekkürüne yön vermişler ve buna ilâve olarak, genellikle onikinci asır tercüme faaliyetleri yoluyla Avrupa'yı da müsbet yolda etkilemişlerdir. Kendilerinin ve mümâsillerinin, ayrıca kültür politikasına yön verme bakımından da değerli gayretleri geçmiş olduğunu, bu açıdan İbn-i Sînâ ve özellikle Fârâbî'nin ön safta yer aldığını, bu kültür politikasının bilime ve felsefeye İslâm Dünyasında bir hayat hakkı tanınmasına, güvence alma alma gayretine dönük olduğunu görüyoruz. Bu ise çok isâbetli bir düşünce akımıdır. Böylece Türklerin Ortaçağ İslâm Dünyası yüksek uygarlığını yaratmada büyük rol oynamış olduğu anlaşılmakta, ayrıca, Abdulhamit İbn-i Türk gibi bu faaliyetin başlangıç noktasında yer alan kişilerin bulunması, Türklerin ve Orta Asya'nın İslâm Kültürüne bu değerli hizmetlerinin, bir uygarlık kurma faaliyetinin başlangıcından itibaren etkili olduğuna tanıklık etmektedir.

Sempozyumda onaltısı yabancı ve ondördü Türk olmak üzere otuz bilim adamı tebliğ sundu. Sempozyuma katılan bilim adamlarının ve tebliğlerinin adları soyadı sırasına göre şöyledir:

1. ALTINTAŞ, Hayrânî: İbn-i Sînâ Düşüncesinde Tasavvûfî Kavram Olarak Ârif ve İrfân.
2. ARNALDEZ, Roger: La Cité Vertueuse de Fârâbî et la Communauté Musulmane.
3. AYYUBI, N. Akmal: Contribution of Khwârizmî to Mathematics and Geography.
4. BİNGÖL, Abdülkuddûs: İbn-i Sînâ'da Mantıkî Mahiyet ve Bilinmesi.
5. BOLAY, S. Hayri: İbn-i Sînâ'da Contingence Anlayışı.
6. BÜTÜN, Rengin Dramur: Ebû Reyhân Bîrûnî'nin Kitâb-ı Saydele fî't Tıbb'ında Bazı Droglarla Tedavi.
7. CHEHADE, Abdul-Karim: Avicenne, Medecin.
8. DAĞ, Mehmet: İbn-i Sînâ'nın Bilgi Kuramı Üzerine Bazı Notlar.
9. DEMİRHAN, Ayşegül Erdemir: İbn-i Sînâ'nın Bazı Droglar Hakkındaki Fikirleri ve Tıbbî Folklorumuz Bakımından Önemi.
10. DOLD-SAMPLONIUS Yvonne: Al-Khwârizmî's Equations as Solved by Al-Samaw'al.
11. DOSAY, Melek: Ebû Kâmil Sucâ'nın Hârezmî'den Aldığı Etkiler Hakkında Bazı Düşünceler (Türkçe-İngilizce).
12. ESİN, Emel: Fârâbî'nin Vatanında İki Kültür Merkezi: Kengü-Tarban ve Sayram.

13. GRATTAN-GUINNESS, I.: Recognition of Arabic Mathematics in the Writings of Montucla and Delambre.
14. HØYRUP, Jens: Algebraic Traditions Behind Ibn Türk and Al-Khwârizmî.
15. IVRY, Alfred L.: An Evaluation of the Neoplatonic Elements in Al-Fârâbî's and Ibn Sînâ's Metaphysics.
16. KÂHYA, Esin: Certain Milestones of Ophthalmology in Islâm.
17. KHALIFAT, Sahban Mahmoud: New Lights on Al-Fârâbî's Risâlat al Tanbih a'lâ Sabîl al-Sa'âdah.
18. LORCH, Richard Paul: Al-Bîrûnî and the "Melon" Astrolabe.
19. MAHMOUD, Fawkia Hussein: The Contingency of the World in İbn Sînâ's Doctrine.
20. MAHMOUD, Fawkia Hussein : The Contingency of the World in Al-Fârâbî's Doctrine.
21. MARQUET, Yves: Cité Divine et Cité Vertueuse Chez Fârâbî.
22. MILLER, Larry B.: Al-Fârâbî's Dispute about the Adab al-Jadal.
23. MOHAGHEGH, Mehdi: Ghazanfar-i Tabrîzî and Al-Mushatah.
24. SADEGHI, Ali-Ashraf: Comments on a Few Persian Words Used by Al-Bîrûnî.
25. SAIDAN, Ahmad Salim: The Algebra and Arithmetic of Al-Khwârizmî, Muhammad Ibn Mûsâ.
26. SARI, Nil Akdeniz: İbn-i Sînâ'nın Kanun'undan "Ziyet" Bahsinin Tanıtılması.
27. SOUISSI, Mohammed: Impact de Hawârizmî sur l'Ecole Mathematique Maghrebine et Progrès Réalisés par cette Dernière.
28. TÜRKER-KÜYEL, Mübahat: Fârâbî ve Kutagdu Bilig. (Türkçe-Fransızca).
29. ÜNGÖR, Etem Ruhi: Fârâbî'nin Mûsikî Yönü.
30. WATT, W. Montgomery: Ibn Sînâ-Heretic or Good Muslim.
31. YAREN, Tahir: İbn-i Sînâ'da Delil, Alâmet ve Ferâset Kelimeleri Üzerine Bir Açıklama.

Sempozyum büyük bir ilgi gördü, dinleyici sayısı oldukça çoktu. Yapılan tartışmalar büyük bir ciddiyetle ve bilimsel zihniyete uygun bir tarzda cereyan etti. Sempozyumda konuşulan diller Türkçe, İngilizce ve Fransızca idi. Türkçe konuşmalar İngilizceye, İngilizce ve Fransızca konuşmalar da Türkçeye anında tercüme ediliyordu. Salonun ses düzeni çok güzeldi, tercümelemler de büyük bir başarı ile yapıldı.

Sempozyum sonunda, yabancı bilim adamlarına Türkiye'nin tarihi ve kültürel değerlerini tanıtmak için bir gezi tertip edildi. Bu amaçla Kayseri, Konya, Bursa ve İstanbul'da tarihî yerler, gezildi bazı kültürel gösteriler konuklara sunuldu.

Her hâli ile çok başarılı geçen sempozyum, yayımlanacak tebliğler kitabı ile değerini gelecek nesillere intikâl ettirecektir. Yabancı bilim adamları gerek kapanış günü yaptıkları konuşmalar ve gerek sonradan gönderdikleri mektuplarla sempozy-

yumun başarısını dile getirmiş ve memnuniyetlerini ifâde etmişlerdir. Bu konuda şu iki örneği verebiliriz.

MEKTUP METİNLERİ

7 Ekim, 1985

Aziz Meslekdaşım,

Bu satırları size, beni 9 Eylül'de gerçekleştirilmiş olan sempozyuma davet etmiş olmanızdan ötürü, bir defa daha şükranlarımı ifâde maksadıyla yazıyorum.

Eşim ve ben, hâfizalarımızda, önce sempozyumun konusu ve verilen çok sayıda tebliğin kazandırdıkları açısından, sonra da, karşılaştığımız müstesnâ ve sıcak misâfirperverlikten dolayı, Türkiye'de geçirdiğimiz günlere âit, unutulmaz hatıralar saklıyacağız. Biz, (burada) Türkiye'yi sadece manzaraları ve tarih ve sanat hâtıraları ile yüzeyden değil, fakat aynı zamanda, Türk meslekdaşlarımızla kurduğumuz sempati ve dostluk bağları sayesinde daha da derinden tanımayı öğrendik.

Size, ayrıca bana vermek lûtfunda bulunduğunuz "Araştırma Dergisi" nüshaları ve bilhassa çalışmalarınıza âit örnekler için de teşekkür ederim. Diğerleri arasında, özellikle, İbn-i Türk hakkındaki çalışmanız bana çok az tanıdığım bir müellifle yakınlık kurma fırsatı verecektir.

Aziz meslekdaşım, en iyi duygularımın kabûlünü rica ederim.

Yves Marquet
Paris

Dr. N. Akmal Ayyubi'nin 12.9.1985 Günü Kapanış Oturumunda Yaptığı
Konuşmayı da İçine Alan 15.X.1985 Tarihli Mektubu

Konuşmama başlarken ilkin bu sempozyumda bize gösterilen hüsnü kabul ve büyük konukseverlik için teşekkürlerimi ifâde etmekle sözlerime başlamama izin verilmesini rica edeceğim. Çok iyi düşünülerek ve başarılı bir şekilde hazırlanmış olan bu çok ilgi çekici sempozyum dolayısıyla Prof. Dr. Aydın Sayılı'yı ve meslekdaşlarını ayrıca tebrik etmek isterim. Sempozyum mükemmel bir şekilde plânlanmış ve uygulanmıştır. Sempozyuma pek çok ülkeden tanınmış bilim adamları katılmış, 30'dan fazla bildiri sunulmuş ve tartışılmıştır. İslâm bilim adamları hakkında değişik görüşlere sahip kimselerle bir arada bulunmak ve bu konuda onların fikirlerini öğrenmek benim için gerçekten çok ilgi çekici ve öğretici olmuştur. Sempozyuma katılan çeşitli bilim adamları ile yapılan çok yönlü tartışmalar benim için çok yararlı olmuştur. Fikrimce, bu, sempozyumun en yapıcı sonuçlarından biridir. Dinamizmi, yorulmak bilmez çalışma gücü, samimiyeti ve sabrı ile sempozyumun bu kadar başarılı geçmesinde büyük rolü olan Sayın Dr. Aydın Sayılı'ya şükranlarımı ifâde etmek isterim. Sempozyumun bu kadar mükemmel hazırlanmasında hiç durmadan çalışan yardımcılarının da büyük katkıları olmuştur. Burada onları da kutlamak isterim.

Ayrıca, bana ilk oturumun başkanlığını, ve kapanış oturumunda da bu konuşmayı yapma fırsatını verdiği için Profesör Aydın Sayılı'ya karşı duyduğum büyük minnettarlığı ifade etmek isterim. İstemediğim ve hak etmediğim halde bana tevdi edilen bu görev, benim için büyük bir değer taşımaktadır. Onun bu hareketini şahsım hakkında beslediği güvenin bir ifadesi saymaktayım.

Burada ayrıca Turban Seyahat Acentesi'ne özellikle çalışkan ve problemlerimi nezâket ve beceri ile çözümlleyen Hakan Bey'e ve şirketin diğer görevlilerine teşekkürlerimi bildirmek isterim. Evkuran Otelinin sahibine ve müdürüne de bize gösterilen ilgi dolayısıyla teşekkür ederim. Kendileri ihtiyaçlarımızı çok iyi karşıladılar ve bizlere kendi evlerimizdeki rahatlığı sağladılar. Son olarak burada sunulan bildirileri çok başarılı bir şekilde tercüme etmiş olan mütercimler ekibini tebrik etmek isterim. Bu büyük kabiliyet ve emek isteyen çok zor bir iştir. Onlar bu güç işi harikulâde bir başarı ile yaptılar. Onun için ekibin bütün üyelerine candan teşekkürlerimi huzurunuzda bildirmeyi bir görev saymaktayım. Hazırlık komitesi üyelerine ve özellikle Bayan Mihin Lugal'e katılmakla büyük zevk duyduğum bu sempozyumu başarı ile yönettikleri için şükranlarımı ifade etmek isterim. Sempozyum benim için çok önemli bir olaydı, çünkü ondan çok faydalandım. İşte bu düşüncelerle, hiç tereddüt etmeden, sempozyumun çok başarılı bir şekilde tertip edildiğini ve Hindistan'a çok tatlı hatıralarla döndüğümü ifade etmek isterim.

Sempozyum sonrası yapılan gezi sayesinde Kayseri, Ürgüp, Konya, Bursa ve İstanbul gibi şehirlerin hemen bütün tarih ve kültür abidelerini ve güzel manzaralarını zevkle gezip görmek fırsatını bulduk. Bizanslılar zamanında halkın Arap saldırılarından korunması için yapılmış olan Kaymaklı'daki yeratlı şehri görmek pek ilgi çekici olmuştur. Burasının dünyanın sayılı hârikalarından biri olduğunu sanıyorum. Konya'da gördüğümüz Mevlevî dervişlerinin Semâ gösterisi de pek ilgi çekici idi. Konya da dâhil olmak üzere Türkiye'yi birkaç defa gezmiştim, fakat Mevlânâ tarafından kurulan Mevlevî Tarikatı mensuplarının dini danslarını ilk defa görmekteyim. Ayrıca Akşehir'de 13. yüzyıl mizah ustası Nasreddin Hoca'nın türbesini ziyaret etmek de sempozyuma katılan herkes için çok zevkli olmuştur. Rumeli Hisarında Yeniçerilerin tarihî Mehter bandosunun bizler için özel olarak verdiği konseri dinleme fırsatını elde etmekle de kendimi çok bahtiyar saymaktayım. Çok güzel bir şekilde tertip edilmiş olan gezi programı hem çok ilgi çekici hem de öğretici idi. Sayın Kemal Yılmaz bizlere mükemmel bir rehber olarak görev yapmıştır. Sayın Bn. Mihin Lugal bizimle yakından ilgilenmiş ve bize küçük çocuklara gösterilen derecede muhabbet göstermiştir. Gezi sırasında otel ve lokanta düzenlemeleri mükemmel bir şekilde yapılmıştır. Her yerde en iyi otellerde kaldık ve iyi lokantalarda yemek yedik. Bizlere gösterilen bu muhteşem misafirperverlik için size çok teşekkür ederim.

N. AKMAL AYYUBI

ALMA-ATA KONFERANSI

Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı, 16-21 Eylül 1985 tarihleri arasında Tacikistan'ın başkenti Alma-Ata da toplanan 750-1500 yılları arasında Orta Asya Kültürü adlı Uluslararası Konferansına Sovyet Rusya Bilimin Akademisi ve UNESCO'nun davetlisi olarak katılmış, kongre asbaşkanlığına seçilerek, asbaşkan sıfatıyla kongre ilgi alanının önemi konusunda bir açış konuşması yapmış, ayrıca kongreye *Central Asian Contributions to the Earlier Phases of Hospital Buildings Activity in Islam* adlı bir bildiri sunmuştur. Bu toplantı aynı zamanda Özbekistan ve Tacikistan Akademileri ile yayın değişimi vaaadinin alınması ve Erdem için bazı yabancı yazardan makale temin edilmesi yolunda görüşmeler yapılması olanağını sağlamıştır.

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK TARİH KURUMU

B E L L E T E N

195. sayısı çıktı.

İÇİNDEKİLER

Makaleler, İncelemeler :

Sayfa

ÖZGÜÇ, NİMET: Sümeysat Definesi (35 resimle birlikte)	441
SAATÇI, TAHSİN: Sümeysat Definesi Sikkeleri (5 resimle birlikte)	451
BAŞARAN, CEVAT: Bayramiç-Kızılköy'de Bulunmuş Bir Mezar Kabartması (4 resimle birlikte)	467
ACUN, HAKKI: Manisa'daki Türbe Mimarisi (29 resimle birlikte)	479
MADRAN, EMRE: Osmanlı Devletinde "Eski Eser" ve "Onarım" Üzerine Gözlemler	503
MERÇİL, PROF. DR. ERDOĞAN: Simcurüler IV	547
KODAMAN, PROF. DR. BAYRAM: Bir Amerikalı Gazeteci Gözüyle Ermeni Macerası	569
GÜREL, ZİYA: Kurtuluş Savaşında Demiryolculuk V	579
DURU, PROF. DR. REFİK: Kuruçay Höyüğü Kazıları 1983 Çalışma Raporu (30 resimle birlikte)	593

Konferanslar:

İLHAN, SUAT: Jeopolitik ve Tarihle İlişkileri	607
————: Geopolitics and Historical Correlations Thereof	625
SONYEL, DR. R. SALAHI: Büyük Devletlerin Osmanlı İmparatorluğunu Par- çalama Çabalarında Hıristiyan Azınlıkların Rolü	647
————: The Role of Christian Minorities in Efforts by the Great Powers to Dismember the Ottoman Empire	657

Çeviriler:

GOODRICH, THOMAS D. (ÇEV.: YURDAYDIN, HÜSEYİN G.): Osmanlı Amerika Araştırmaları XVI. Yüzyıla Ait <i>Tarih-i Hind-i Garbi</i> Adlı Eserin Kaynakları ile İlgili Bir Araştırma (9 resimle birlikte)	667
--	-----

Bibliyografya :

ÖZBARAN, SALİH: Geoffrey Barraclough, <i>Main Trends in History</i>	693
DELİLBAŞI, DOÇ. DR. MELEK: Elizabeth A. Zachariadou, <i>Romania and the Turks (C. 1300-C. 1500)</i>	697

İsteme Adresi : TÜRK TARİH KURUMU Sıhhiye - ANKARA

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK DİL KURUMU

TÜRK DİLİ ARAŞTIRMALARI YILLIĞI

BELLETEN

1982 — 1983

Çıktı

İÇİNDEKİLER

REŞİD R. ARAT, Özbek halk edebiyatından örnekler : *Öydin öyge barmak-niñ beyanı.*

İLHAN ÇENELİ, Küçük Türkmen Sözlüğü.

JÁNOS ECKMANN, Memlük Kıpçak Edebiyatı.

TİMUR KOCAOĞLU, Türkistan'lı bilgin Abdurrauf Fıtrat'ın Türkoloji sahasındaki bilinmeyen eserleri.

ZEYNEP KORKMAZ, XV. yy. Azerî Türkçesinin değerli bir temsilcisi *Hidâyet Beg* ve *Divân-ı Hidâyet.*

MUHTAR SAGİTOV, Başkurt folklorunda hayvanlara tapınma.

A. M. ŞÇERBAK, British Museum Or. 8193'te kayıtlı olan Uygur harfli el-yazma mecmua ve bu yazmanın Özbek filolojisi için önemi.

TALÂT TEKİN, Dede Korkut hikâyelerinde bazı düzeltmeler.

E. R. TENİŞEV, Eski Türklerde edebî dil var mıydı?

O. NEDİM TUNA, Türkçenin sayıca eş heceli ikilemelerinde sıralama kaide-leri ve tabî bir konson dizisi.

PETER ZIEME, Uygur yazısıyla yazılmış Uygur yazıtlarına dair bazı düşünceler.

Haberler :

OSMAN F. SERTKAYA, Orta Asya Araştırmalarının Yeni Neticeleri.

Değerlendirmeler :

OSMAN F. SERTKAYA, *Abidarim Koşavardi Şastr.*

OSMAN F. SERTKAYA, *Maitrisimit Nom Bitig.*

OSMAN F. SERTKAYA, *Sprachen des Buddhismus in Zentralasien.*

TALÂT TEKİN, *Kazak Tilining Fraziologiyalık Sözdigi.*

**BAŞARILI ÖĞRETMENLERE, MEMURLARA, ÖĞRENCİLERE
VE ÇOCUKLARINIZA VERİLEBİLECEK EN GÜZEL ARMAĞAN
KİTAPTIR.**

Dergilerimiz tek olarak, cilt olarak veya ilerde çok değerlenecek olan Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi ile, Atatürk Kültür Merkezi Dergisi (ERDEM) birinci sayısından son sayısına kadar armağan olarak verilebilir.

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ DERGİSİ

Sayı : 1-5 (5 inci sayı Ocak 1986)
Cilt : 1-3 (Birinci cilt)
Fiyat : 1000 TL, (Her sayı)
Yıllık Abone : 3000 TL, (Yılda 3 sayı)
İsteme Adresi : Atatürk Bulvarı No: 217, Kavaklıdere - ANKARA

TÜRK DİLİ (Türk Dil Kurumu Dergisi)

Sayı : 408
Fiyat : 200 TL. (Her sayı)
Yıllık Abone : 2000
İsteme Adresi : Atatürk Bulvarı No: 217, Kavaklıdere - ANKARA

BELLETEN (Türk Tarih Kurumu Dergisi)

Sayı : 195
Fiyat : 1000 TL. (Her sayı)
Yıllık Abone : 3000 TL.
İsteme Adresi : Kızılay Sokak No: 1, Sıhhiye - ANKARA

ERDEM (Atatürk Kültür Merkezi Dergisi)

Sayı : 1-4 (4 üncü sayı Ocak 1986)
Cilt : 1-3 (Birinci cilt)
Fiyat : 1000 TL. (Her sayı)
Yıllık Abone : 3000 TL. (Yılda üç sayı)
İsteme Adresi : Atatürk Bulvarı No: 217, Kavaklıdere - ANKARA

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK DİL KURUMU

TÜRK DİL KURUMU DERGİSİ

411. Sayısı çıktı.

İ Ç İ N D E K İ L E R

MEHMET ALDAN	: Dilde Sadeleşme ve Is- partalı Hakkı	225
YRD. DOÇ. DR. Ö. FARUK HUYUGÜZEL	: Halit Ziya'nın Hizmet'te Bir Sözlük Hazırlama Girişimi	235
DOÇ. DR. İSMAİL PARLATIR	: Türk Romanında Tipler: Naim Efendi	242
A. TURAN OFLAZOĞLU	: Kaplan Hoca'yla Son Görüşme	245
ZEKİ ÖMER DEFNE	: Yitikler Peşinde (Şiir) ..	251
ÇOŞKUN ERTEPINAR	: Manastırda Asma Dalı- nın Altında (Şiir)	252
TALÂT SAİT HALMAN	: Göçebe Rübaileri (Şiir) .	253
İLHAN GEÇER	: Geliyor (Şiir)	256
MAHMUT KAPLAN	: Günler (Şiir)	257

DENEMELER

CEM KARAER	: Sonbahar Sevinçleri ...	258
SAİM ÇELİKER	: Farz et ki öldün	260

HİKÂYE

MİHAİL ZOŞÇENKO	: Bir Noel Hikâyesi	280
-----------------	--------------------------	-----

DEĞERLENDİRMELER

DR. ORHAN F. KÖPRÜLÜ	: Başlangıcından Günümü- ze Kadar Büyük Türk Klâsikleri.Tarih-Antoloji- Ansiklopedi	283
T.D.K.	: Haberler	286

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ
DERGİSİ

4. sayısı çıktı

İ Ç İ N D E K İ L E R

CUMHURBAŞKANIMIZ KENAN EVREN DİYOR KI	:	I
SUAT İLHAN	: Atatürkçülüğün Evrenselliği	13
PROF. DR. UTKAN KOCATÜRK	: Atatürk'te "Gençlik" Kavramı ve Atatürkçü Gençliğin Nitelik- leri	21
ORD. PROF. DR. SADI IRMAK	: Atatürk'ün Dünyadaki Yankıları	27
PROF. DR. İSMET GIRITLI	: Atatürk Cumhuriyeti'nin Lâiklik İlkesi	55
PROF. DR. HAMZA EROĞLU	: İsmet İnönü ve I. ve II. İnönü Muharebelerinin İçerde ve Dı- şarda Etkileri	65
E. KORG. CEMAL ENGİNSOY	: Atatürk'te İnsan Sevgisi	85
PROF. DR. KEMAL DAL	: Milli Egemenlik ve Temsili	97
İSMAIL SOYSAL	: Atatürk'ün Barışçı Politikası ve Dünyadaki Etkileri	111
E. TÜMG. MUZAFFER ERENDİL	: Atatürkçü Düşünce Işığında Mil- li Birlik	121
BEKİR TÜNAY	: Atatürk'ün Sevgi Felsefesi	163
CIHAT AKÇAKAYALIOĞLU	: Atatürk ve Atatürkçülük Üzerine Bir İnceleme	175
DOÇ. DR. GALİP KARAGÖZOĞLU	: Atatürk'ün Eğitim Savaşı	193
MUHTEREM ERENLI	: Atatürk ve Havacılık	215
MUHARREM TÜNAY	: Atatürk Dönemi Ekonomi Poli- tikası	245
MERKEZ ARAŞTIRMA EKİBİ	: Kayıplar (Gotthard Jaeschke)	257

Fiyatı : 1000 TL., Abone ücreti : Yıllık (3 sayı) 3000 TL.

İsteme adresi : Atatürk Araştırma Merkezi P. K. 60

Kavaklıdere - ANKARA